

МІЖНАРОДНЫЯ ПРЫЯРЫТЭТЫ

УПЕРШЫНЮ ў сваёй гісторыі супрацоўнікі МЗС будучы адзначаць Дзень дыпламатычнага работніка менавіта 22 студзеня. Той знакавы нумар «Звязды», дарэчы, знайшла ў архівах старшыня Клуба ветэранаў Міністэрства замежных спраў Зоя Калантай. А ў кастрычніку мінулага года выйшаў Указ Прэзідэнта, згодна з якім дыпламаты афіцыйна атрымалі прафесійнае свята, а таксама — эмблемы, сцяг, нагрудныя знакі і форменнае адзенне. Гэта падзея служыць не толькі захаванню традыцый, умацаванню прэстыжу дыпламатычнай працы, але і з’яўляецца прызнаннем заслуг беларускага знешнедипломатичнага ведамства перад нашай дзяржавай і народам.

Гісторыя МЗС незалежнай Беларусі словамі былых міністраў

Пётр КРАУЧАНКА, міністр замежных спраў Беларусі (27 ліпеня 1990 года — 28 ліпеня 1994 года):
— Мы зрабілі сапраўдны дыпламатычны прырэд у свет. Калі да гэтага часу нас практычна ніхто дыпламатычна не прызнаваў, акрамя Германіі, з якой у нас былі стасункі з 1922 года. Польшчы, якая нас прызнала 18 сакавіка 1921 года ў час падпісання Рыжскага пагаднення. Іншыя дзяржавы не лічылі мэтазгодным абмянявацца ратыфікацыйнымі граматамі, адкрываць консульскія ці пасольствы, падпісаць двухбаковыя пагадненні. Пасля Белаветскага пагаднення, калі Беларусь атрымала рэальную незалежнасць, прыйшла так званая паласа прызнання. Мы заўсёды былі паміж Расіяй і Польшчай, паміж Масквой і Варшавай. І вось упершыню ў нашай нацыянальнай гісторыі наш лёс, нашы стратэгічныя кірункі вырашае Мінск і будзе вырашаць Мінск, не Масква і не Варшава. Мы дабіліся рэальнай незалежнасці.

Уладзімір СЯНЬКО, міністр замежных спраў Беларусі (28 ліпеня 1994 — 13 студзеня 1997 года)
— Першыя з сярэдзіны 1990-х гадоў прынята лічыць знакавым для інтэграцыйных праектаў. Сапраўды гэта так. Перад усім, ключовае значэнне меў Дагавор аб стварэнні Саюзнай дзяржавы з Расіяй. Прыняццёва важнае значэнне мелі ініцыятывы нашага кіраўніцтва па ўмацаванні інтэграцыйных аб’яднанняў на постсавецкай прасторы. Невыпадкова, нашага Прэзідэнта многія на гэтай прасторы называлі інтэгратарам. Асноўная ініцыятыва ў гэтым плане зыходзіла ад яго.

Іван АНТАНОВІЧ, міністр замежных спраў Беларусі (13 студзеня 1997 — 4 снежня 1998 года)
— Заход не згадзіўся з нашымі двума рэфэрэндумамі. Ва ўмовах палітычнай ізаляцыі было зразумела, што знешнедипломатичная стратэгія стагніруе. Мы нясець расходы, добрасумленна выплачваем узносы ў Арганізацыю Аб’яднаных Нацый, ЮНЕСКА, Міжнародную Арганізацыю Працы і гэтак далей. Мы не былі даўжнікамі нідзе. Усё ідзе прахам, і я дакладваў Прэзідэнту: «Ёсць міжнародныя арганізацыі, дзе нас зразумюць». — Сусветны парламентскі саюз». Там старшынявала адна з арабскіх краін — Егіпет. Тады апазіцыя чамусьці вельмі радавалася, што я еду да арабаў: мы правалім перагаворы, нас не возьмуць. Я праехаў па арабскіх краінах — выдатны быў адказ. Не ведаю, што такое было ў ізаляцыі. Нас прымаюць пад апладысменты ў Сусветным парламенцкім саюзе.

Урал ЛАТЫПАЎ, міністр замежных спраў Беларусі (4 снежня 1998 — 27 лістапада 2000 года)
— Мы вывучылі вопыт шматлікіх краін, але выраслі нікога не капіраваць, а з улікам замежнага вопыту стварыць беларускую мадэль кіравання міжнароднымі сувязямі дзяржавы. І ў выніку Прэзідэнт падпісаў Указ, згодна з якім замест трох міністэрстваў арганізавалася адно пад назвай Міністэрства замежных спраў, якое брала на сябе адказнасць за ўсе віды міжнародных сувязяў краіны. Для замацавання добрых, кваліфікаваных кадраў важна было стварыць справядлівую сістэму працоўвання па асабістых і дзелавых якасцях. У адрозненне ад іншых міністэрстваў, у МЗС ёсць замежслужба. І для дыпламата працаваць у пасольстве так натуральна, як для лётчыка лётцаў і для марака хадзіць у мора. Прэзідэнт вельмі востра рэагаваў на інфармацыю аб тым, што хтосьці з сувязімі бязвылізна сядзіць за мяжой, а старанні, кваліфікаваны спецыяліст без сувязяў выехаць не можа. І каб таго не было, мы вырашылі стварыць у новым міністэрстве конкурсную сістэму адбору на работу за мяжой.

Міхал ХВАСТОЎ, міністр замежных спраў Беларусі (27 лістапада 2000 — 21 сакавіка 2003 года)
— Пабудаваўшы ўстойлівы сувязь з Расійскай Федэрацыяй, мы дабіліся такіх жа адносін і з Еўрапейскім саюзам. І я лічу, што сённяшняя палітыка наша павінна заключацца ў атрыманні такіх жа гарантыяў ад Еўрапейскага саюза нашай палітычнай, эканамічнай і ваеннай бяспекі, якую мы маем сёння ад Расійскай Федэрацыі.

Сяргей МАРТЫНАЎ, міністр замежных спраў Беларусі (21 сакавіка 2003 — 20 жніўня 2013 года)
— Фактычна Беларусь з’яўляецца краінай, размешчанай на такім цывільзацыйным разломе паміж Еўропай у чыстым выглядзе, да якой Беларусь належыць гістарычна і географічна, і Украіяй. Размяшчэнне на гэтым цывільзацыйным разломе ўсё жыццё было ў вядомай ступені праекцыяй для Беларусі. Усе буйныя ваенныя канфлікты паміж Усходам і Захадам, Еўропай не проста ўцягвалі Беларусь як тэрыторыю, а як мінімум двойчы пракатвалі самым жahlівым чынам па нашай краіне на шляху ў адзін бок, потым на шляху ў другі бок. І вось задача знешняй палітыкі заключалася ў заключэнні ў тым, каб гістарычнае і географічнае пракляцце Беларусі ператварыць у благаславенне, калі так можна сказаць. Увогуле, задача знешняй палітыкі складаецца ў тым, каб праблемы ператварыць у перавагі і выгаду для дзяржавы.
З дакументальнага фільма «Дыпламатыя Беларусі. Станаўленне і развіццё».

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Такім чынам у савецкі час была закладзена аснова сучаснай беларускай дыпламатычнай школы. Як толькі Беларусь рэалізавала сваё права на незалежнасць, сталі выкрystalізоўвацца міжнародныя прыярытэты суверэннай дзяржавы. Адначасова ўдакладняліся задачы нацыянальнай дыпламатычнай службы. На гэтым этапе прыярытэты былі дагаворна-прававое афармленне межаў і ўсталяванне дыпламатычных адносін з замежнымі дзяржавамі.

З 1991-га да 1994 года Беларусь заключыла звыш паўтысячы двухбаковых міжнародных дагавораў.

А ў цяперашні час наша краіна з’яўляецца паўнапраўным удзельнікам каля чатырох тысяч міжнародных дагавораў і іншых міжнародна-прававых дакументаў. («Звязда»: Для параўнання, у канцы 1990 года — 203 міжнародна-прававыя акты, пяць двухбаковых дагавораў і пагадненняў.)

Гэтым, безумоўна, работа МЗС не абмяжоўвалася. Надзвычай актуальнай у тым гады была задача ўмацавання мер даверу ў ваенна-палітычнай сферы. Акрамя гэтага, важна было прыцягнуць увагу міжнароднай супольнасці да вырашэння праблем пераадавання наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Было і шмат іншых задач, якія вызначалі спецыфіку знешнедипломатичнай актыўнасці Беларусі.

Аднак свет мяняецца, разам з ім мяняецца і краіна, і наша дыпламатыя. Дзейнасць МЗС — не застылы працэс. Сёння Беларусь ведаюць у рэгіёне і за яго межамі як ініцыятара аб’ядноўваючых ідэй і інтэграцыйных праектаў, пляцоўку для перагавораў па пытаннях рэгіянальнага і глабальнага парадку дня. Наша краіна па праве мае статус адной з апор бяспекі на Еўрапейскім кантыненте.

Гэта — натуральны вынік ажыццяўлення знешнедипломатичнага курсу, вызначанага кіраўніком нашай дзяржавы. Галоўная задача Міністэрства замежных спраў, дыпламатычных прадстаўніцтваў Беларусі за мяжой — разам з іншымі дзяржаўнымі ўстановамі максімальна эфектыўна праводзіць гэты курс. Умацоўваць міжнародны імідж Беларусі, працоўваць за мяжой палітычна і эканамічныя інтарэсы беларускай дзяржавы, абараняць правы нашых грамадзян.

— **Сёння задача дыверсіфікацыі экспарту ўскладаецца і на дыпламатычныя ведамствы. Што тут канкрэтна можа зрабіць пасол, і пры якіх умовах яго місія будзе больш паспяховай? Увогуле, такая вага эканамічных пытанняў у рабоце палітычнага ведамства — асаблівасць нашага часу або нашай краіны?**

— Я Квядома, Прэзідэнт Беларусі вызначыў першачарговія задачы для Міністэрства замежных спраў і замежных устаноў — на рошчванне аб’ёмаў экспарту і яго дыверсіфікацыі. Гандлёва-эканамічная дзейнасць займае прыярытэтнае месца ў нашай рабоце, пасольствы жорстка сарыентаваны на выкананне комплексных задач у гэтай сферы.
Гэта лагічна і мудры падыход. Відавочна, што з улікам прамысловага, сельскагаспадарчага і навуковага патэнцыялу Беларусі, асаблівасцю нацыянальнай эканомікі, у першую чаргу — стабільнай высокай долі экспарту прадукцыі («Звязда»: Экспартная квота — суадносінны аб’ём экспарту да ВУП — дасягае 65%), выхад на замежныя рынкі — гэта кісларод для нашай гаспадаркі. Гэта забяспечыць бесперабойна і прыбытковую работу прадпрыемстваў, а значыць, рабочых месцаў і высокага ўзроўню жыцця людзей. Гэта магчымы асцяжніць валюту для краіны, для далейшага развіцця і мадэрнізацыі прадпрыемстваў з тым, каб беларуская прадукцыя адпавядала сусветным стандартам якасці, бяспекі, экалагічнасці і гэтак далей.
Таму, адказваючы на ваша пытанне, прыярытэт «эканамічнай дыпламатыі» ў працы МЗС —

КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

— Шматгадовае ўзаемадзеянне Міністэрства замежных спраў і Беларускай гандлёва-прамысловай палаты, членамі якой з’яўляюцца больш за 2200 кампаній ад малага бізнесу да найбуйнейшых прадпрыемстваў і холдынгаў, — прыклад дзяржаўна-прыватнага партнёрства ў сферы развіцця айчынскага экспарту, — расказаў «Звяздзе» **Уладзімір УЛАХОВІЧ, старшыня Беларускай гандлёва-прамысловай палаты (БелГПП).** — Безумоўна, Міністэрства замежных спраў — ключавы каардынацыйны орган у знешнеэканамічнай дзейнасці нашай краіны. Пры гэтым БелГПП бачыць сваю місію, каб рабіць усё, што ад яго залежыць, у практычнай сферы пашырэння беларускага экспарту. З 860 знешнеэканамічных мерапрыемстваў, якія мы правалі летась, 70 бы-

КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

— МЗС — наш галоўны памочнік у рабоце з іншымі краінамі, бо мы пастаўляем сваю прадукцыю ў складаныя для экспарту рэгіёны, — расказаў «Звяздзе» **начальнік упраўлення знешнеэканамічных сувязяў па экспарте Адкрытага акцыянернага таварыства «МАЗ — кіруючая кампанія холдынга «БЕЛАУТАМАЗ» Аляксандр АТРОШЧЫК.** — Без садзейнічання беларускіх пасольстваў было б вельмі і вельмі цяжка. Адзін з самых яркіх прыкладаў — В’етнам. Менавіта дзякуючы дыпламатам было падрыхтавана міжуродавае пагадненне аб падтрымцы матарных транспартных сродкаў, якое заключана ў рамках пагаднення аб зоне свабоднага гандлю В’етнама і ЕАЭС. Мы паспяхова працоўваемся і ўжо стварылі сумеснае прадпрыемства, якое называецца «МАЗ-Азія», для бясплошлінай пастаўкі туды аўтааўтомабіляў на выдзеленай нам квоты. У 2018 годзе былі зроблены першыя пастаўкі, зараз вядзецца наладка абсталявання ў новым зборачным корпусе, узгадняецца вытворчы план на 2019 год,

калі будзем збіраць тэхніку з машынакамлектаў. Наступны этап — 40-працэнтная лакалізацыя, што дазволіць пастаўляць бясплошліна тэхніку ў краіны АСЕАН, а гэта 10 краін Паўднёва-Усходняй Азіі. Мы бачым у гэтым вялікі перспектывы.

Актыўна працуем з беларускім пасольствам у Сірыі. Пастаўлялі тэхніку ў гэту краіну таксама ў рамках гуманітарнай дапамогі ад урада Беларусі.
Даўно супрацоўнічаем з Кубай і Венесуэлай. У апошнім маем сваю зборачную вытворчасць. Падтрымліваць сувязь на такой адлегласці без дапамогі беларускага пасольства было б немагчыма.
На пачатку 2018 года адкрылі зборачную вытворчасць у Егіпце, дзе, таксама дзякуючы пасольству, сталі вяртаць раней страчаныя пазіцыі.

гэта натуральна для нашай краіны, і гэтага патрабуе час.

Такі падыход сябе цалкам апраўдвае. У апошнія гады якасна павысіліся эфектыўнасць і скарачэнне выдаткаў на вытворчасць і экспарт тавараў па прасоўванні нацыянальных эканамічных інтарэсаў за мяжой. Так, напрыклад, экспарт тавараў за 11 месяцаў 2018 года вырас на 16,5% і склаў 30,8 мільярдаў долараў ЗША. («Звязда»: У вартасным выражэнні прырост экспарту склаў 4,4 мільярда долараў ЗША, у тым ліку за кошт прадукцыі машынабудавання і іншых тавараў з высокай дабаўленай вартасцю. У студзені — верасні 2018 года ў краіну прыцягнута 7,7 мільярда долараў ЗША (рост 115,3%) замежных інвестыцый, з іх прамых інвестыцый на чыстай аснове — паўтара мільярда долараў ЗША, што ў паўтара раза перавышае аб’ёмы аналагічнага перыяду 2017 года).

Больш за тое, нашым вопытам эканамічнай дыпламатыі актыўна карыстаюцца іншыя дзяржавы.

Пасол у гэтай схеме — адзін з цэнтральных элементаў. Ён працуе на месцы, наладжвае су-

Дзлі знайшлі кліента ў Індыі, на рынку якой самым буйным гурлом з’яўляецца такі гігант, як Tata Motors. Там зараз праходзіць выпрабаванні нашых седлавых цягачы. Ацэнкі добрыя, і мы спадзяемся пачаць пастаўкі ў гэтую далёкую краіну.

Вельмі плёна працуем з беларускай місіяй у Пакістане. Ужо паставілі ў гэты рэгіён партыю машын, там выпрабавалі наша тэхніка даўнага прызначэння. Над’ядна МАЗ на ведаў старшыня Аб’яднанага камітэта начальнікаў штабшчы Узброеных Сіл Пакістана Зубайр Махмуд Хаят.

З дапамогай МЗС адкрываем новыя рынкі ў Афрыканскім рэгіёне. Дзякуючы нашым дыпламатам маем сувязь з Эфіопіяй, куды паставілі вялікую партыю машын і з якой заключылі новы кантракт.

Цягам апошняга года разам з Міністэрствам замежных спраў нашай краіны актыўна працуем з арабскім рэгіёнам, які лічым перспектывым. З дапамогай пасольства ў Аб’яднаных Арабскіх Эміратах плануем правесці вялікі маркетингавы аналіз гэтага рынку.

КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

— Беларусь ніколі не была культурнай пустанчай, — свярджае **Уладзімір ШЧАСНЫ.** Былы Пасол па асобых даручэннях, старшыня Нацыянальнай камісіі па справах ЮНЕСКА (2001—2013 гг.), пошукам і вяртаннем гістарычных і культурных каштоўнасцяў ён займаўся падчас сваёй службы ў МЗС і сёння не пакідае працу па захаванні культурнай спадчыны. Не шмат хто ведае, што многія нашы пасольствы за мяжой працуюць над пошукамі багацця Беларусі і садзейнічаюць яго вяртанню на радзіму.

МЗС пачало гэту работу ў 2009 годзе па ініцыятыве тагачаснага кіраўніцтва. Менавіта тады пачалося вяртанне арыгіналаў былых немагчыма, бо архіў пасля смерці Міхала Клеафаса быў добраахвотна перададзены ў Маскву яго сынам. — расказаў Уладзімір ШЧАСНЫ.
Дыпламаты, якія нясуць службу за мяжой, вывучаюць калекцыі музеяў, выставак, аўкцыянаў, антыкварных магазінаў, дзе могуць уобачыць рэчы, якія з’яўляюцца каштоўнасцю для Беларусі. І калі аб’ект на самрэч уяўляе цікавасць, праходзіць перагаворы з уладальнікамі.
— Я сам некалі ў Львове набыў прыжыццёвае выданне Уладзіслава Сыракомлі

працоўніцтва з урадамі і бізнес-коламі. Менавіта пасол з’яўляецца правадніком нашых эканамічных інтарэсаў. Як скажаў кіраўнік дзяржавы, калі патрэба, пасол павінен узяць беларускага экспартэра за руку і прывесці яго на замежны рынак, скарыстаўшы сваімі сувязямі і здзейнічаўшы неабходны адміністрацыйны рэсурс.

Іншымі словамі, задача паслоў і супрацоўнікаў замежных устаноў — акрамя развіцця палітычных адносін, знаходзіць у краінах акрэдытацыі новыя магчымасці для гандлёвага, эканамічнага і інвестыцыйнага супрацоўніцтва. Прычым не толькі знаходзіць, а часам фактычна ствараць, старанна працоўваць, даводзіць да канкрэтных дамоўленасцяў, адсочваць рэалізацыю сумесных праектаў. Таму пасольствы, якія кажуць, павіны трымаць руку на пульсе і апэратыўна падключацца да вырашэння праблемных пытанняў.

— **Ці можна сказаць, што не менш за экспарт важныя для супрацоўніцтва і іншыя сферы: адукацыя, культура, навука?**

— **САПРАУДЫ.** Бо міжнароднае супрацоўніцтва не абмяжоўваецца палітыкай і эканомікай. Сапраўдныя сяброўскія адносіны паміж краінамі — гэта не толькі палітычныя кантакты або гандаль, які б выгадны ён ні быў. Культурныя, адукацыйныя і навуковыя сувязі збліжаюць народы і палгчаюць узаемаразуменне. Што ж датычыцца тэмы экспарту, то яна непасрэдна звязана і з адукацыяй, і з навукай, і з культурай. І гэта не толькі экспарт адукацыйных паслуг або прыцягненне замежных турыстаў.

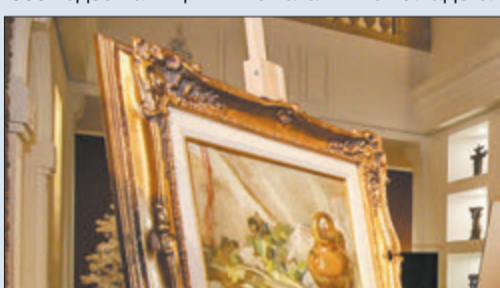
Беларусь, напрыклад, актыўна ўдзельнічае ў міжнародным навукова-тэхнічным супрацоўніцтве з замежнымі краінамі. З 36 краінамі свету мы маем адпаведныя міжнародныя дагаворы, працуюць сумесныя міжуродавыя камісіі па навукова-тэхнічным супрацоўніцтве. Летась рэалізаваны 85 сумесных навукова-тэхнічных праектаў, географія якіх распасціраецца ад Літвы і Украіны да Кітая, Індыі і В’етнама. Дэманстрацыя на міжнародных выстаўках беларускіх навукова-тэхнічных і інвацыійных распрацовак спрыяе ўсталяванню кантактаў паміж навукоўцамі, з’яўленню новых сумесных праектаў, прыцягненню інвестыцый у высокатэхналагічныя вытворчасці.

Паспяхова развіваецца міжнароднае супрацоўніцтва ў галіне адукацыі. Беларусь падпісала і выконвае міжуродавыя пагадненні з больш чым 105 замежнымі краінамі. Гэта не толькі абмен вопытам, але ў тым ліку і экспарт адукацыйных паслуг.

Важны кірунак міжнароднай дзейнасці ў гуманітарнай галіне — супрацоўніцтва з ЮНЕСКА, якое мае як палітычнае, так і практычнае значэнне для

справах Беларусі ў Швейцарыі Паула Мацуквечіна.
Шмат артэфактаў захоўваюць нашчадкі знакамітых беларускіх родаў, многія з іх раз’ехаліся па ўсім свеце.
— У свай час я сустрэўся са сваячкай Каруся Каганца Ілантай Маджарскай, якая перадала на захаванне сямейны архіў, — расказавае Уладзімір ШЧАСНЫ. — У Лондане адбылося знаёмства з Марыяй Святаполк-Мірскай, прадстаўніцай роду, які валодаў Мірскай замкам да 1939 года. Яна таксама падавала сямейны архіў. Пры садзейнічання нашай Нацыянальнай камісіі па справах ЮНЕСКА была створана

каштаннага міністра Сяргея Мартынава. Пры Савеце Міністраў была створана Камісія па выяўленні, вяртанні, сумесным выкарыстанні і ўвядзенні ў абмен. Калі рэч знаходзіцца ў антыкварных магазінах, прыватных калекцыях, выстаўлена на аўкцыён, магчыма весці размову аб тым, як гэта вярнуць, — падзяляецца дыпламат. — Трэба шукаць спонсару. Добры прыклад такога мезаніцтва — дзейнасць «Белгазпрамбанка». Пачалася работа з набывання палатнаў мастакоў Парыжскай школы, якія нарадзіліся ў Беларусі. Яны з’яўляюцца аўтарамі 80 артэфактаў у калекцыі банка, якая ўключае больш за 120 работ сусветна вядомых мастакоў родам з Беларусі.

Карціна М. Кікоіна ў Нацыянальным мастацкім музеі.

Камісія, у прыватнасці, садзейнічае стварэнню адпаведнай базы даных. Вярнуць на радзіму карціны ці архівы выдатных беларусаў з музейных фондаў іншых краін немагчыма, таму значная ўвага аддаецца сумеснаму выкарыстанню агульнай культурнай спадчыны. Яе элементы знаходзяцца не толькі ў краінах-суседках (Рusia, Украіне, Польшчы), але і далей на захад — Швецыі, Вялікабрытаніі, ЗША.
Крыніцамі набывання каштоўнасцяў з’яўляюцца сусветна вядомыя аўкцыёны «Сотбіс», «Крысіс», «Дуглас», дзе артэфакты праходзяць дасканальную верыфікацыю.
Больш надзейнай і таннейшай практыкай вяртання спадчыны з’яўляецца выраб копіяў.
— Напрыклад, у электронным выглядзе вярталі архіў Міхала Клеафаса Агінскага, які знаходзіцца ў Маскве ў Расійскім дзяржаўным архіве

за адзін долар, таму што ва Украіне ён невядомы аўтар. Існуе такая практыка, што з музейных фондаў ніхто экспанаты не перадае, нават на абмен. Калі рэч знаходзіцца ў антыкварных магазінах, прыватных калекцыях, выстаўлена на аўкцыён, магчыма весці размову аб тым, як гэта вярнуць, — падзяляецца дыпламат. — Трэба шукаць спонсару. Добры прыклад такога мезаніцтва — дзейнасць «Белгазпрамбанка». Пачалася работа з набывання палатнаў мастакоў Парыжскай школы, якія нарадзіліся ў Беларусі. Яны з’яўляюцца аўтарамі 80 артэфактаў у калекцыі банка, якая ўключае больш за 120 работ сусветна вядомых мастакоў родам з Беларусі.

Актыўна працуюць над вяртаннем на радзіму работ вядомых мастакоў ХХ стагоддзя пасольства Беларусі ў Швейцарыі і ганаровы консул Беларусі ў гэтай краіне. Напрыклад, пры фінансавай падтрымцы ганаровага консула Беларусі ў Лазане Андрэя Нахжэска ў калекцыі Нацыянальнага мастацкага музея з’явіліся палотны Восіпа Любіча, а карціны Надзеі Хадасевіч-Лежэ і Міхала Кікоіна — дзякуючы заходам часовага паверанага ў

электронная бібліятэка Юзафа Крашэўскага. Письменнік, жыццё якога звязана з Беларуссю, вядомы як самы плённы аўтар, які пісаў гусліным перамаўляючым голасам. Ён стварыў амаль 90 гістарычных раманаў.
Наперадзе яшчэ вялікая праца па пошуку не толькі твораў вядомых беларусаў, але і саміх імен. Аднасна навукова-грамадскае нашае краіны даведана са шэраг мастакоў легендарнага аб’яднання «Свет мастацтва», якія маюць беларускія карані. Варта ўважліва дзейнасць Пецярбургскай Акадэміі мастацтваў, многія выпускнікі і выкладчыкі якой былі з Беларусі.
— Мастакі, народжаныя на беларускіх землях (Шагал, Судзін, Цадкін, Бакст), актыўна ўдзельнічалі ў міжнародным культурным узаемадзеянні, аказвалі значны ўплыў на еўрапейскае мастацтва, вырастоўваючы яго ад саладкавасці, трывалынасці, залішняга акадэмізму шляхам далучэння да тагачасных мадэрнісцкіх плыняў, — разважае Уладзімір ШЧАСНЫ і дадае: — Вывучэнне творчасці сусветна вядомых землякоў, набыццё і прэзентацыя іх работ на радзіме дапаможа нам на роўных удзельнічаць у працэсе развіцця сусветнай культуры.

